

ผลประโยชน์ที่เกิดจากผลงานวิจัย หรือสิ่งประดิษฐ์

พัฒนา บุญญะฤทธิ์¹

บทคัดย่อ

มักจะได้ยินคำถามจากนักวิจัยรุ่นใหม่อยู่เสมอว่าเมื่อทำงานวิจัยแล้วจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอะไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ผู้สอนในสถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า “คณาจารย์” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้าน การสอน และการวิจัย ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐ และเอกชน แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาทุกท่านจะต้องมีหน้าที่หลัก ทั้ง คั้นคว้าเนื้อหาวิชาการเพื่อสอน และในเวลาเดียวกันก็ต้องคั้นคว้าทำงานวิจัยควบคู่กันไป

โดยทั่วไปของการทำวิจัยนั้น อาจารย์ผู้ทำงานวิจัยก็จะได้พัฒนาความรู้ ประสบการณ์ และเป็นผลงานทางวิชาการ ซึ่งสามารถสร้างชื่อเสียงให้ตัวเอง หน่วยงาน และสถาบันที่สังกัด รวมทั้ง การได้รับการเชิดชูเกียรติอันสร้างความพึงพอใจ ในการทำประโยชน์ให้กับสังคม และอาจมี ผลพลอยได้ตามมาในอาชีพการงานก้าวหน้าขึ้น เป็นต้น ซึ่งจัดว่าเป็นผลตอบแทนทางอ้อม นอกจากนี้ผลตอบแทนอื่นจะกลับมาในรูปแบบของ

การที่สามารถประสานงานกับบริษัทเอกชน เช่น การเป็นที่ปรึกษาบริษัท การให้ทุนสนับสนุนการศึกษา และการวิจัยแก่สถาบัน และบางกรณีผลงานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้ก็จะได้รับผลประโยชน์ทางตรงเป็นตัวเงินจากการซื้อลิขสิทธิ์ผลงานวิจัย ซึ่งในกรณีนี้จะมีการแบ่งส่วนผลประโยชน์ให้กับผู้เกี่ยวข้อง หน่วยงาน/สถาบันที่ผู้วิจัย สังกัด และผู้ให้ทุนวิจัย

ในกรณีผลงานวิจัยในสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรไม่คำกำไรจะมีการจัดตั้งสถาบันทรัพย์สินทางปัญญา หรือสถาบันบริการวิชาการเข้ามาดำเนินการแทนในการรักษาผลประโยชน์ให้กับผู้วิจัยทั้งในเรื่องของการจดสิทธิบัตร การดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยมักจะขาดประสบการณ์ทำให้ยากในการประเมินว่าผลงานวิจัยควรมีคุณค่าราคาเท่าใด ซึ่งสถาบันบริการวิชาการจะมีการคิดคำนวณที่ถูกต้องเป็นมาตรฐานมากกว่า

การจัดสรรผลประโยชน์สำหรับผู้วิจัยซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในสถาบันการศึกษานั้น ยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนว่า ควรจะจัดสรรเพื่อสร้างแรงจูงใจกับนักวิจัย หรือเพื่อการพัฒนาสถาบัน หลักการใหญ่ ๆ แล้ว การจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากงานวิจัยสามารถพิจารณาได้เป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่

1. การคืนทุนให้แก่สถาบัน หรือแหล่งทุนที่สนับสนุนการวิจัย ซึ่งอาจจะอยู่ในลักษณะเป็นรูปตัวเงินที่เกิดจากรายได้จากการทำงาน

¹อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

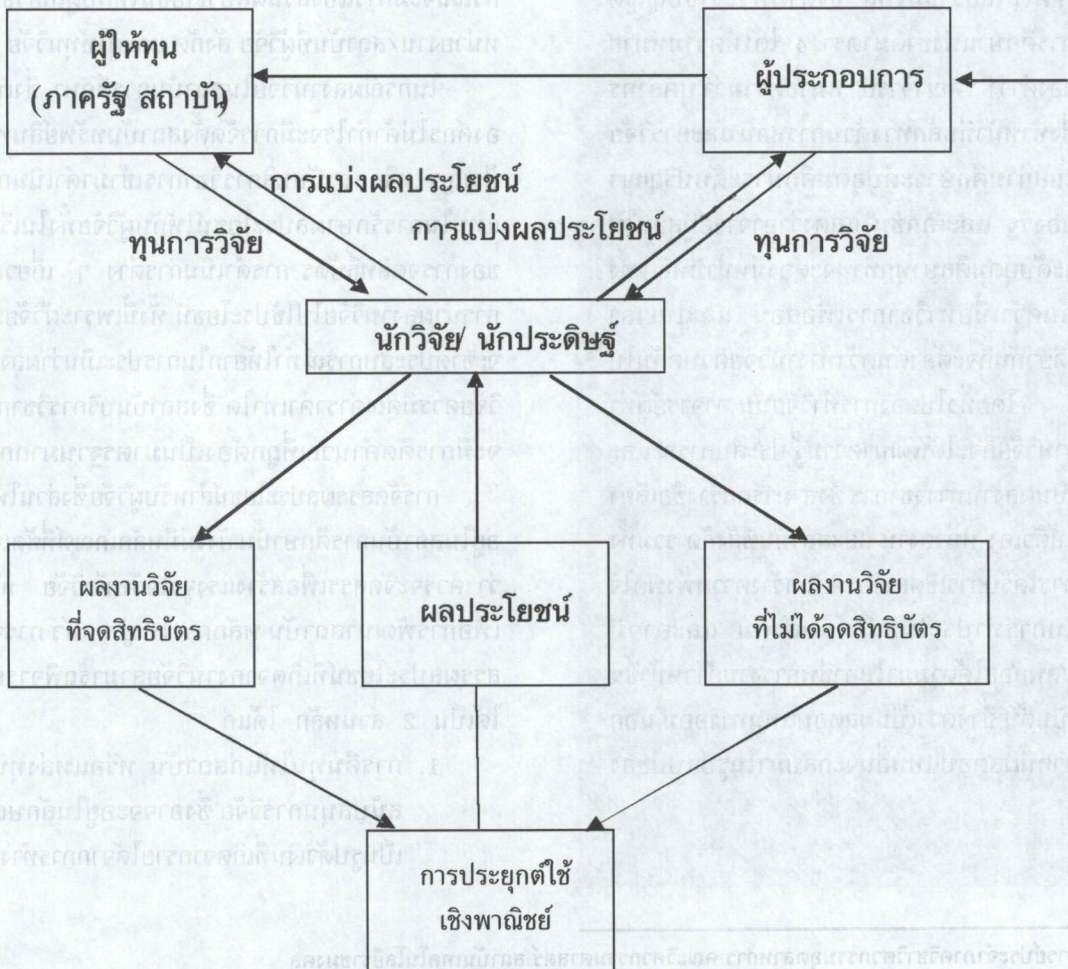

วิจัยหรือการมีสิทธิ์จากผลงานวิจัยร่วมกัน

2. การส่งเสริมและพัฒนาผู้วิจัย และงานวิจัย สำหรับนักวิจัยการสร้างแรงจูงใจเป็นส่วนที่สำคัญ ดังนั้น ผลประโยชน์อีกส่วนหนึ่งควรจัดสรรเพื่อให้เกิดการส่งเสริม และพัฒนา งานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้ ผู้วิจัยจึงพึงได้รับผลประโยชน์อันควรซึ่งเป็นกลไกในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนางานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

การวิจัยในสถาบันการศึกษากับการวิจัยในบริษัทเอกชน จะมีความแตกต่างกันค่อนข้างชัดเจนก็คือ การทำวิจัยในบริษัทเอกชนนั้น ภาคเอกชนจะตั้งโจทย์หัวข้อเรื่องมา

แผนภูมิแสดงวงจรผลประโยชน์ที่เกิดจากผลงานการวิจัย

ให้แล้วนักวิจัยเพียงนำโจทย์นี้ไปดำเนินการโดยลงทุนลงแรงด้านความรู้ และทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสำเร็จของงานวิจัยโดยจะได้รับผลตอบแทนที่ชัดเจนแต่การทำงานวิจัยในสถาบันการศึกษานั้นไม่มี โจทย์ให้ผู้ทำวิจัยจะต้องคิดโจทย์เอง ลงทุนลงแรงเอง แต่จะได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันการศึกษาหรือรัฐบาล ซึ่งผลตอบแทนที่นักวิจัยจะได้รับ คือ ความมีชื่อเสียง และความก้าวหน้าทางหน้าที่การงาน และที่สำคัญที่สุด คือ ได้รับความภาคภูมิใจ ก็หวังเป็นอย่างยิ่งว่าสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลคงจะมีผลงานวิจัยที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดไป

ประวัติผู้เขียนบทความ

นายพิพัฒน์ บุญญะฤทธิ์
 รหัสประจำตัวนักวิจัย แห่งชาติ
 38500168
 - วศ.บ. (วิศวกรรมอุตสาหการ)
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 ธนบุรี

- Cert. in Foundry Engineering. : Govern-
ment Industrial Research Institute,
Nagoya, JAPAN
- Cert. in CNC Technology. : EMCO ,
AUSTRIA
- Cert. in Management of Small-Scale
Research in Vocational And Technical
Education. BRUNEI DARUSSALA

ประสบการณ์ด้านงานวิจัย

- งานวิจัย เรื่อง การสร้างเครื่องกัดแนวตั้งที่ควบคุม
ด้วยคอมพิวเตอร์ งบประมาณแผ่นดินปี 2534
และ 2535
- งานวิจัย เรื่อง การสร้างเครื่องขัดและกัดผิวโลหะ
ชั้นทดสอบด้วยกระแสไฟฟ้าและน้ำยาเคมี
งบประมาณแผ่นดินปี 2539
- งานวิจัย เรื่อง การสร้างเครื่องรีดยางพาราชนิด
ป้อนครั้งเดียว งบประมาณแผ่นดินปี 2539
- หัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง การติดตามผลบัณฑิต
วิศวกรรมศาสตร์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
งบประมาณแผ่นดิน ปี 2541
- งานวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรระดับ
ปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล งบประมาณ
แผ่นดินปี 2541 และ 2542
- หัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง การออกแบบและ
สร้างเครื่องผลิตสารสกัดจากสะเดา งบประมาณ
แผ่นดิน ปี 2543 และ 2544

